

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Praktijkschool De Poort *pro*

Excellentieprofiel

Kansen voor leerlingen creëren door een pedagogiek gericht op eigenwaarde en intrinsieke motivatie, met een focus op vakmanschap middels een eigen ontwikkeld vakdidactisch programma Techniek.

Juryrapport Excellente Scholen

**Geldigheid predicaat:
1 juli 2022 tot 1 juli 2025**

Datum vaststelling: 1 juli 2022

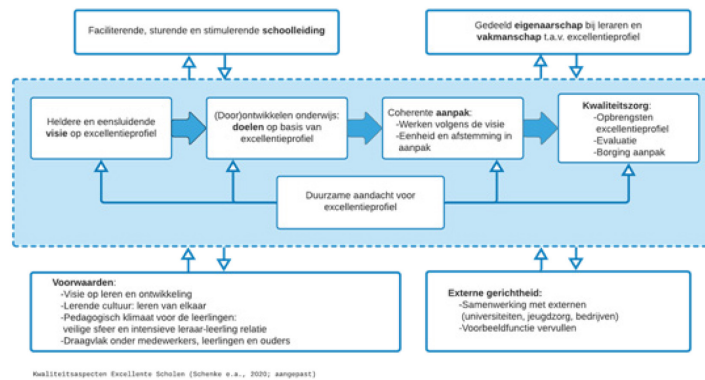
Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Conclusie & samenvatting	4
3.	Het onderzoek naar het excellentieprofiel op basis van de kwaliteitsaspecten	5
4.	Procedure	10

1. Inleiding

Introductie

Op Nederlandse scholen wordt op uiteenlopende manieren gewerkt aan goed onderwijs. Op sommige scholen leidt dat tot onderwijs van bijzondere kwaliteit. Scholen/schoolsoorten in het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs kunnen zich aanmelden bij de jury Excellente Scholen voor een erkenning van die kwaliteit en waardering voor de inzet en prestaties. Het traject Excellente Scholen helpt bijzondere voorbeelden van het Nederlandse onderwijs voor het voetlicht te brengen, en wil bijdragen aan een onderwijscultuur waarin het vanzelfsprekend is expertise te delen en te streven naar verbetering.

De jury beoordeelt het excellentieprofiel op de kwaliteitsaspecten uit het schema waar mogelijk in samenhang. Het zijn de volgende kwaliteitsaspecten zoals benoemd in het aanmeldingsformulier:

- het excellentieprofiel vanuit de visie op leren en ontwikkelen,
- (door-)ontwikkelen onderwijs,
- (coherente) aanpak,
- kwaliteitszorg (meetbare en merkbare resultaten, evaluatie en borging)
- externe gerichtheid en kennisdeling.

2. Conclusie & samenvatting

De jury is van oordeel dat praktijkschool de Poort het predicaat Excellente School 2022-2025 toekomt.

De jury is onder de indruk van de wijze waarop de school opereert als lerende organisatie. Er zijn verscheidene Leer Werk Groepen (LWG), die elk in hun domein kennis ontwikkelen door experimenten en onderzoek. Het lukt de school om daadwerkelijk intrinsieke motivatie te realiseren. De teams zijn sterk onderling verbonden en zijn ook inhoudelijk doorslaggevend, men deelt veel ervaringen en expertise. De LWG-techniek heeft volgens de medewerkers het sterkste profiel en is daardoor voorgedragen als excellentieprofiel. De school heeft een geheel eigen programma voor techniek ontwikkeld waarin de leerling op maat een leerproces doormaakt. De school slaagt erin kwetsbare jongeren in de leeftijd van 12 t/m 19 jaar optimaal voor te bereiden op een zelfstandige plaats in de complexe, hedendaagse maatschappij. De jongere verlaat de Poort met een goed passend traject, een vaste baan of een vervolgopleiding en weet deze te behouden. De Poort biedt vanuit een christelijke identiteit een pedagogisch klimaat van kaliber waarin de leerling trots, eigenwaarde, zelfvertrouwen en inzicht in eigen kunnen ontwikkelt dankzij een team van gedreven opvoeders, waarbij men steeds uitgaat van positieve psychologie en steeds blijft zoeken welk (beroeps) perspectief bij deze leerling past. Het vak techniek is een speerpunt in de algehele pedagogische aanpak en met haar op maat gesneden aanpak en de op maat aangeboden kennis en inhoud lukt het de school de leerlingen door te geleiden naar het bedrijf (dankzij de werknemers competenties) of naar het vervolgonderwijs (entree, niveau 2 MBO). Ook deelcertificaten zijn mogelijk met een uitstroom naar het hoge aantal verbonden bedrijven en praktijkopleidingen. De visie, de doelen en de praktische uitwerking zijn goed belegd in het docententeam die vanuit een eigen intrinsieke motivatie een sterk didactisch model heeft ontwikkeld en ook blijft ontwikkelen. De leerlingenbegeleiding, de didactiek en vooral de eigen kennisontwikkeling en eigen theorievorming kunnen alle als inspirerend voorbeeld dienen voor andere scholen.

3. Bevindingen onderzoek naar het excellentieprofiel op basis van de kwaliteitsaspecten

Achtergrondgegevens van de school

Sector	Voortgezet onderwijs
Naam school	Praktijkschool De Poort, afdeling pro
Brin	07MZ 00
Plaats	Den Haag
Bestuur	Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden

Het excellentieprofiel bottom-up ontwikkeld

Praktijkschool De Poort heeft een programma voor techniek ontwikkeld vanuit een duidelijke visie op leren en ontwikkelen. De ambitie van de school heeft een zeer uitdagend karakter: “de leerling door het ontwikkelen van eigenwaarde voorbereiden op vervolgttrajecten zowel qua onderwijs als qua arbeidsperspectieven”. Het gaat daarbij om het zowel verkrijgen van praktische vaardigheden gericht op bestaande en toekomstige praktijken als om het verwerven van zelfvertrouwen en eigenwaarde. Deze doelstellingen vereisen een sterk team dat continue leert om goed naar de leerling te kijken vanuit perspectieven en vanuit een morele achtergrond. Voor deze door de samenleving vaak genegeerde groepen jongeren, stelt de school alles in het werk om die negatieve basis teniet te doen door een zeer krachtig georganiseerd klimaat van waardering en positieve pedagogiek te bewerkstelligen. Omdat de school op basis van ervaringen in de praktijk werkt wordt de ambitie versterkt om de didactische vakkennis van het personeel te vergroten. De jury heeft tijdens het schoolbezoek de indruk gekregen dat het team er vol voor gaat op basis van maatschappelijke betrokkenheid en een sterke binding met de leerlingen.

Er worden talloze initiatieven ontwikkeld en de details die het team hanteert om bijvoorbeeld de ‘manual’ voor de fiets te ontwikkelen, spreekt boekdelen. Elke stap van een maak- of leerproces wordt helder geanalyseerd en leerlingen leren deze stappen ook weer goed na te bootsen (mimesis).

Omdat de school ‘problemen’ in het onderwijs meer ziet als uitdagingen om aan te pakken propageert men een krachtige observerende aanpak en heeft men op geheel eigen wijze een passende theorie en praktijk ontwikkeld voor de specifieke doelgroep van leerlingen van hun school. Deze “eigenwijsheid” zien we terug in de wijze waarop de docenten zelf onderzoeken wat werkt, daarbij eigen motivaties en voorkeuren kunnen volgen en daardoor een waarlijk eigen benadering hebben ontwikkeld. Omdat in de zogenaamde leerwerkgroepen er wel degelijk collectieve stappen worden genomen - immers je voorstel, idee of project moet wel instemming verkrijgen - is er sprake van een krachtige teambrede ontwikkeling. De vele uren ontwikkeltijd en denktijd maken deze processen mogelijk. Het

geeft aan dat leraren die kunnen groeien ook zelf hun praktijken succesvol kunnen ontwerpen.

De visie van de school en de theorie wordt daadwerkelijk hier bottom-up ontwikkeld. De docenten worden veel eigenaarschap gegund en dat bevordert het gevoel van eigenwaarde. De jury heeft de indruk dat veel docenten vanuit intrinsieke motivatie werken en dat zal een stimulerend effect hebben op leerlingen om zich te ontwikkelen, het is een mimetisch effect op leerlingen.

De school heeft verschillende domeinen waarin docenten in teams aan ontwikkeling werken, het team techniek is zeer succesvol in het realiseren van innovatieve praktijkleersituaties en ook in het verbinden ervan met toekomstige beroepspraktijken en vervolgonderwijs. De belangstelling voor techniek is aanzienlijk toegenomen. Er is gezamenlijk gekozen voor Techniek als Excellentie profiel. Er zijn leerwerkgroepen voor invoering leerlingvolgsysteem, het science lab, het gedrag, zorg en de horeca. De kennisdeling vindt regelmatig plaats. Doordat de LWG's elkaar op vaste tijden informeren ontstaat er een collectief bewustzijn. Men is op de hoogte van ontwikkelingen in alle LWG's. Inzichten worden gedeeld en men neemt deze mee in curriculumontwikkeling; ook besluiten over inhoudelijke keuzes worden middels een fase gestuurd proces door alle LWG's genomen, daardoor is de innovatie teambreed gedragen en niet afhankelijk van personen. De kruisbestuiving blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat een teamlid Techniek nu andere LWG's ondersteunt in innovatie.

Kern van het excellentie profiel is de gerichtheid op intrinsieke waarde waarbij de school de kiem daarvoor legt bij elke individuele docent. Een docent wordt lid van een Leer Werk Groep op grond van interesse en motivatie en deskundigheid.

Een aanpak van waarderende didactiek en positieve coaching

De leerling bereikt het niveau van intrinsieke motivatie door een gerichtheid op reflectie en zelfobservatie, daarbij weet het team de eigen motivatie als voorbeeld te stellen. De begeleiding is op maat en gericht op de vraag 'wat de leerling wél kan'. De leerlingen praten zeer positief en realistisch over hun ontwikkelingsproces, ze roemen de docentenbegeleiding vaak tegen de klippen op, die positief gericht blijft op perspectieven. Een aantal uitspraken van leerlingen die de jury opviel zijn: "Ze laten je in jezelf geloven", "Ik zag het niet meer zitten maar ze hielpen me aan interesse voor het lassen" en "Je mag altijd proberen".

Volgens de leerlingen leer je reflecteren, je leert zelfstandig worden doordat je steeds alles moet bijhouden. Het gaat ook om doorzettingsvermogen. Een leerling zei: "In arbeidstraining moest ik heleboel mandjes afmaken en mocht niet pauzeren". Ook al zou deze uitspraak kunnen wijzen op een vorm van 'drillen', de leerling waardeerde deze training en werd het gezien als een soort van 'taakaanvaarding' om later een goede arbeidskracht te kunnen zijn.

Docenten geven het goede voorbeeld aan leerlingen, leven voor met welke houding je later in de maatschappij je staande kunt houden. Dat zie je ook terug in de omgeving. Het gebouw en de inrichting zijn met zorg ontworpen, de docenten creëren een aantrekkelijke 'voorbereide omgeving'. Ook het lesmateriaal is zelf ontwikkeld op basis van persoonlijke ervaringen en de dagelijkse praktijk. Dat werkt stimulerend voor leerlingen omdat zij zichzelf herkennen in wat er van hen gevraagd wordt. Nabootsing wordt ook ingezet als methode: de leerling wordt dan uitgedaagd om na een voorbeeld zelf een object in elkaar te zetten. Een gelieerde mbo-school wil graag enkele van de fiets 'opdrachtkarten' (beeldende instructies voor de leerling) overnemen. Het grootste compliment gaf een mbo docent die constateerde de leerlingen van de Poort beter waren voorbereid op wat ze leren in het MBO dan zijn eigen leerlingen.

De mentorbegeleiding is zeer sterk ontwikkeld; de ouders geven indrukwekkende voorbeelden. Zo werd een meisje door paarden coaching afgeholpen van haar spreekangst. Een andere leerling ontwikkelde via het vak fietstechniek een gevoel van eigenwaarde (trots op eigen handelen) en werd daarmee intrinsiek gemotiveerd om door te gaan in de eigen ontwikkeling van vaardigheden. Daarmee was ze verlost van een complex van aandoeningen die haar ontwikkeling voorheen in de weg stonden. Vooral de communicatieve band tussen ouders en mentor is een belangrijke voorwaarde om aan te sluiten bij de capaciteiten van de leerling of beter gezegd: 'om eruit te halen wat erin zit'.

De leerling formuleert eigen doelen en houdt zijn eigen voortgang bij van de vakspecifieke vaardigheden die in de 4^e ook meer werknemers vaardigheden zijn. De leerling houdt dit bij na elke les. Dit wordt bijgehouden in Presentis, dat onderwerp van bespreking is in de mentor besprekingen en in de ouder leerling besprekingen.

Er worden voornamelijk doelen en 'praktische vaardigheden' beschreven, maar de docenten en mentoren begeleiden de leerlingen intensief en op persoonlijke wijze zodanig dat het als portfolio 'gelezen' kan worden met aanvullende informatie over het gevoel van eigenwaarde en intrinsieke motivatie. Tevens vullen de vele gesprekken met leerlingen en ouders deze informatie aan om de ontwikkeling van de leerling goed te kunnen volgen en bij te sturen waar nodig.

De werking van het eigen stagebureau sluit goed aan op de motivatiegerichte aanpak. De relatie met (leerwerk) bedrijven is zodanig dat de school steeds weer de goede stageplek bij de behoefte van de leerling weet te organiseren, hetgeen impliceert dat de school goed inzicht heeft in de binnenkant van de bedrijven en in het juiste moment voor de leerling. De begeleidende docenten hebben een opleiding tot jobcoach gevolgd, stages zijn aldus volledig geïntegreerd in de didactische aanpak.

De leerlingen worden ondergedompeld in ervaringen in de horeca, de techniek, in de elektronica en autotechniek. Voor leerlingen waar het moeilijk voor is om gemotiveerd te raken voor het werk, worden extra mogelijkheden gezocht en ingebed in het aanbod van arbeidsmogelijkheden. Zo is er bijvoorbeeld een extra lascursus toegevoegd aan het curriculum waar leerlingen onverwacht geboeid raken door dit specifieke vakmanschap.

De school ontwikkelt continu haar didactische en pedagogische praktijk

De docenten, het team zitten allen in een continue ontwikkelstand. De wijze waarop de school werkt, met leerwerkgroepen die elkaars voorstellen beoordelen, de wijze waarop met externe bedrijven relaties worden onderhouden en de systematische gerichtheid op wat de leerling wél kan, duiden op een duurzame benadering van de onderwijskwaliteit. De kernkwaliteit gaat uit van het ontwikkelen van eigenwaarde en bevorderen van intrinsieke motivatie en dat mag gezien worden als een voorwaarde voor het door ontwikkelen van uiteindelijk alle vakgebieden.

We citeren uit de aanmelding van de school het goed georganiseerde fasen plan van de LWG's:

**Fase 1: Onderzoek. Hier onderzoekt de LWG wat de Poort al biedt aan Techniek, welke branche certificaten er bestaan, welke criteria een mbo-opleiding techniek heeft voor instroom, etc. De LWG evalueert of er voldoende onderzoek is gedaan. Zo ja dan stappen ze over na de oriëntatiefase.*

** Fase 2: Oriëntatie: De LWG legt bezoeken af bij externen waar het onderzoek al praktisch wordt uitgevoerd. Onderzocht wordt of de LWG kennis en kunde kan gebruiken voor de eigen situatie en /of er samengewerkt kan worden.*

** Fase 3: Presentatie. De LWG presenteren de uitkomsten van hun onderzoek aan het team. Het team stelt vragen en geeft feedback of aanvullingen op de presentatie. Aan het eind van deze fase geeft het team een Go*

of No-Go voor de LWG.

* Fase 4: No-go: de LWG doet (een deel van) het onderzoek opnieuw en presenteert opnieuw. Bij een Go: De LWG maakt een plan.

* Fase 5: De LWG presenteert het plan aan het team. Het team stelt vragen en geeft feedback of aanvullingen. Aan het eind krijgt de LWG weer een Go of No-Go.

De jury meent in de aanpak die op eigen wijze is ontwikkeld op basis van intrinsieke motivatie van de leerling, vakmanschap van de leerkracht en de goede verbinding met het maatschappelijk perspectief een blijvend effect te zien voor goed onderwijs aan de bijzondere doelgroep met specifieke eisen. Het werken met leerwerkgroepen biedt voor de andere domeinen zoals zorg, voeding en dienstverlening voldoende mogelijkheden voor doorontwikkeling.

De jury ziet hierin een duurzame aandacht voor het excellentieprofiel en een borging voor de toekomst. Ook de uitwaaiing van het succes van Techniek naar andere delen van de school wordt door de directie gefaciliteerd.

Sterke verbinding in de stad

Niet alleen is de band met ouders sterk, ook zijn er directe lijnen met het vervolgonderwijs en met bedrijven. In de directe omgeving staat de school bekend als een dynamische school met allerlei producten en activiteiten, zoals:

- een winkel voor fietsreparatie voor de buurt
- auto's wassen
- samenwerken met een ontwerper plantenbakken in de wijk
- in de wijk AED's monteren en elektra service met de elektriciens
- Picknicktafels in de buurt

Lijnen met bedrijven:

- Stagiaires met uitzicht op een baan bij meubelmaker Lelyveld en Van Gaalen
- Stage met een lokaal lasbedrijf
- Vele leerwerk bedrijven in de stad

Vervolgonderwijs

- Samenwerken met MBO Mondriaan, examinering mobiliteit fiets entree
- Samenwerken met Mondriaan entree opleiding niveau 1

De buitenwereld is sterk aanwezig in de klas, de leerling wordt aangesproken alsof hij op de werkplek zit en de docent verplaatst zich in de werkgeversrol. Als de bedrijven veranderen past de school het curriculum aan en wordt de leerroute voor de uitstroom van leerlingen gewijzigd. Signalen vanuit de buitenwereld worden op deze wijze op realistische wijze teruggekoppeld en in verbinding gebracht met de dagelijkse praktijk op school.

De school heeft een sterke worteling in de buurt, er is wekelijks contact met de wijkagent, alle begeleiding ook met zorgverleners wordt goed op elkaar afgestemd. Omdat er zo'n sterk pedagogisch klimaat in en rond de school wordt gecreëerd is er weinig uitval en veel positivisme. Zo zijn er goede contacten met de kunst en cultuurinstellingen van de wijk. Het stagebureau slaagt erin om via intensieve contacten met erkende leerwerkbedrijven een goed functionerend programma in stand te houden waardoor de jongeren goed terecht komen en uitval wordt voorkomen.

Ook is het de jury opgevallen dat de Haagse PRO-scholen met elkaar verbonden zijn door gezamenlijke initiatieven. Dat opent de weg om samenwerking op een hoger plan te brengen en daarmee ook andere scholen te inspireren om aandacht te hebben voor het excellentieprofiel van De Poort.

De waarden gerichte identiteit van de school is in alle aspecten merkbaar waardoor er sprake is van een enorme prestatie.

4. Procedure

Praktijkschool De Poort, afdeling pro heeft zich kandidaat gesteld voor het traject Excellente Scholen 2022-2025. Een school die zich kandidaat stelt voor het traject doorloopt de volgende fasen:

Fase 1 Aanmeldingsperiode

Elke school die wil deelnemen aan het traject levert een beschrijving van het excellentieprofiel aan.

Fase 2 Controle door inspectie

Na de sluiting van de aanmeldingsperiode controleert de inspectie of uw school over de waardering Goed beschikt en of er geen recente contra-indicaties zijn.

Fase 3 Voorbereidingsgesprek met de jury

De jury gaat in gesprek met de school over haar excellentieprofiel. De school verheldert onduidelijkheden, gaat in op vragen op het gebied van verantwoording, legt accenten en geeft aan wat er bij het bezoek aan de school te verwachten valt.

Fase 4 Jurybezoek

Twee leden van de onafhankelijke jury bezoeken uw school. Zij waarderen het excellentieprofiel mede aan de hand van de herkenbaarheid van het verhaal van de school in de onderwijspraktijk. Bovendien kijken ze naar de eenheid in de kwaliteit en de gedragenheid van het profiel op alle niveaus van de school, van bestuur tot leerling.

Fase 5 Rapportage en beoordeling

Na elk jurybezoek stelt de jury een rapport op. De jury geeft hierin haar bevindingen weer per onderdeel van het jurybezoek. Deze bevindingen zijn gebaseerd op de beschrijving van het excellentieprofiel van de school, dossieronderzoek, het startgesprek en het jurybezoek. Op basis van de bevindingen concludeert de jury of de school het predicaat toekomt en adviseert zij de inspecteur-generaal van het onderwijs over het wel of niet toekennen van het predicaat Excellente School.

Fase 6 Uitreiking predicaat

Het predicaat is geldig van 1 juli 2022 tot 1 juli 2025. De juryrapporten van de scholen die het predicaat krijgen, worden openbaar gemaakt.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-Loket (voor vragen) 088 6696060

JURYRAPPORT EXCELLENTE SCHOLEN

